

Yozgat Kilimlerinde Farklı Göbek Kompozisyonları

Different Core Compositions in Yozgat Rugs

Ülkem YAZ*
Nefise YÜKSEL**

Öz:

Dokuma kültürü Türklerde tarih öncesi dönemden itibaren yaşamın bir parçası olmuştur. Hayatı kolaylaştıran yaşam kalitesini arttıran bir öge olarak gelişimini yüzyıllarca devam ettirmiş ve günümüze gelmiştir. Kilim ve diğer dokumalar üzerinde kullanılan motifler insanoğlunun yaşam biçiminin, duygularının, arzularının bir ifadesidir. Bu nedenle dönemlerin ve coğrafyaların ortak kültürünün ifadesidir. Her dönem, coğrafya ve iklim şartlarına göre şekillenerek zenginleşmiş ve göçlerle yayılarak bu zenginlik büyük bir kültür harmonisi oluşturmuştur.

Günümüze kadar gelebilen en eski kompozisyon örneklerine baktığımızda Selçuklu Dönemine ait 17 adet Büyük boy halıda çok az motif kullanılmasına rağmen birbirine benzemeyen 17 kompozisyon örneği ortaya çıkmıştır. Bu geleneği Yozgat kilimlerinde de görmekteyiz. Bu kültürümüzün nesilden nesile devam etmesinin bir örneğidir.

Motif ve renklerde görülen zenginlik yanı sıra bir takım motiflere atfedilen manalar bazı motiflerin daha sık ve farklı kompozisyonlarda karşımıza çıkmasına neden

* Yozgat Bozok Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Öğretim Görevlisi Yozgat, ulkem.yaz@bozok.edu.tr ORCID: 0000-0003-3115-1322

** Yozgat Bozok Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Öğretim Görevlisi Yozgat, nefise.yuksel@bozok.edu.tr ORCID: 0000-0002-0821-9416

olur. Kompozisyonlar madalyon şemalarının içlerine dolgulanan farklı motiflerle birbirinden farklı kompozisyonlar ve manalar oluştururlar, bu örnekleri Yozgat kilimlerinde fazlaca görmekteyiz.

Bu çalışmada Yozgat Kilimlerinde madalyonların farklı kompozisyonlarda ki örneklerin ne şekilde düzenlendikleri incelenmiş çeşitlilikleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Madalyon, Yozgat dokumaları, Dokuma.

Abstract:

Weaving culture has been a part of life in Turks since the prehistoric period. As an element that makes life easier and increases the quality of life, it has continued its development for centuries and has come to the present day. The motifs used on rugs and other weavings are an expression of the way of life, emotions and desires of human beings. For this reason, it is the expression of the common culture of periods and geographies. Each period has been enriched by being shaped according to geographical and climatic conditions, and this richness has created a great cultural harmony by spreading with migrations. When we look at the oldest composition examples that have survived to the present day, we see that in 17 large-size carpets belonging to the Seljuk Period, 17 different composition examples that are not similar to each other have emerged although very few motifs are used. We see this tradition in Yozgat rugs as well. This is an example of how our culture continues from generation to generation.

In addition to the richness seen in motifs and colors, the meanings attributed to some motifs cause some motifs to appear more frequently and in different compositions. Compositions create different compositions and meanings with different motifs filled into the medallion schemes. We see these examples a lot in Yozgat rugs.

In this study, we examine how the medallions in Yozgat Kilims were arranged in different compositions and we try to reveal their diversity.

Keywords: Madalyon, Yozgat weaving, Weaving.

Giriş

Orta Asya'dan günümüze dokuma ve örgü gibi el sanatları kişilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak yoluyla yaşam kalitelerini arttırmıştır. Zaman içinde bölgesel karakterlere bürünmüştür. Teknik, motif ve kompozisyonlar zenginleşerek süreklilik sağlamıştır.

Dokumada kullanılan malzeme; konargöçer toplulukların hayvancılıkla geçimini sağladıklarından dolayı çoğunlukla yündür. Yün tarağı ile taranan yünler, çırkık ve iğ adı verilen aletler ile eğirilerek iplik haline getirilmektedir. Daha sonra bu iplikler yöre halkının geleneksel kültürü ve doğanın sunduğu imkânlarla deneme yanılma yoluyla elde ettikleri çeşitli doğal boyar maddelerle renklendirmişlerdir. Bunlara örnek olarak; meşe külünden pisi tüyü (gri), taze ceviz kabuğundan kahverengi, kara taştan (gара-даştan) siyah, soğan kabuğundan sarı rengin elde edilmesi sayılabilir.

Dokuma; dokuyucuların ifade alanı buldukları semboller zenginliği nedeniyle halk kadınının kendini anlattığı duygu ve düşüncelerini, istek ve beklentilerini yansıttığı en önemli alanlardan biridir. Küpe motifi ile evlilik isteğini, bukağı ile evlilik ve çocuk isteğini, akrep ile doğaya karşı korunmak isteğini, nazar motifi ile aile ve huzurunu koruması isteğini anlatır.

Bu çalışmada Yozgat yöresine ait 4 adet madalyon motifli kilim örneği incelenmiştir. Bu kilimlerin kompozisyonlarında madalyon motifinin farklı örnekler ortaya çıkardığı görülmüştür.

Türk Dokuma Sanatının Tarihçesi

Türk halı sanatı ile ilgili kaynaklara göre, düğümlü halı Asya'da Türklerin yaşadığı, özellikle, yoğun olarak buldukları Ötüken Bölgesinde ortaya çıkmış ve buradan dünyaya yayılmıştır. Türklerin aynı çağlarda keçe ve kilim sanatı hakkında bilgilerinin bulunduğunu, ev ve çadırlarını keçe ve düz dokuma yaygılarla süslediğini yine kaynaklardan öğrenmekteyiz (Deniz,2000:19). Düz dokuma yaygılar halı kadar dayanıklı olmadığı ve çabuk yıprandığı için eski örnekleri günümüze kadar ulaşamamakta, tarihi aydınlatabilecek çok eski örnekleri yok olup gitmektedir (Aytaç, 1982:36).

Çatalhöyük'te elde edilen bulgular Anadolu'da dokumacılık sanatının MÖ. 6000 li yıllara kadar götürmektedir. Bu durum Türkmenlerin (Oğuz Boyu) Anadolu'ya geldiklerinde geçmişi çok eskilere dayalı bir dokuma sanatı ile karşılaştıklarını göstermektedir. XVI: yy'a ait en eski Türk Düz Dokuma yaygı parçaları Washington Tekstil Müzesindedir (Demir, 1995:1).

Aslında geleneksel el dokumacılığı, en eski devirlerden beri Yörük ve Türkmenlerin halk sanatı olmuştur. Anadolu coğrafyasında yaşayan Yörük ve Türkmenler, keçe ev yerine genellikle kılçadır/ karaçadır kullanmışlardır. Bu çadırların içine çul, keçe, hasır, kilim, halı ve çeşitli amaç için dokunmuş çuvallarla döşemişlerdir. (Uğurlu, 1998:17-18)

Türkler Orta Asya'dan getirdikleri dokuma birikimini ve tekniklerini Anadolu'da karşılaştıkları kültürle yoğurarak Anadolu Türk dokuma kültürünü geliştirmişlerdir. Anadolu'nun her bölgesinde ve bölgeler içinde şehirlerde ve hatta köylerde farklı

göçebe toplulukların yerleşmesi ve yaşaması ile çok zengin bir çeşitlilik görülür. Renk, kompozisyon, desen bakımından farklı zenginlikleri vardır.

Yozgat'ta Dokumacılık

18. yy da ilk örneklerine rastlanan Yozgat dokumalarının bu yıllardan kalan örnekleri genellikle iki parçalı yani şaklı kilimlerdir. Kilim, cicim, zili dokumalar görülürken, kullanım alanları da yer sergisi (kilim), namazlık (namazlağı), sofrta örtüsü, perde, at örtüsü olarak kullanılan çeşitleri mevcuttur. 19. Yüzyıla tarihlediğimiz kilimler arasında en yaygın tipler çul, sergi kilimi (döşeme kilim), makat (sedir) kilimi, yolluk, namazlağ (namazlık kilimi), yastık, heybe (habe) ve çuval (haral) dir (Deniz, 50-51).

18. ve 19. yy. dokumalarında malzeme yün ve daha kalitesi yüksek dokumalardır. 20. yy. başından itibaren ise pamuk malzeme olarak dokumaya dahil olmaya başlamıştır. Günümüz Yozgat düz dokumalarının desen ve motifleri bu dönemde oluşmaya ve karakteristik özellik kazanmaya başlamıştır (Deniz, 2000; 51-52).

Kilim Dokuma

Kilim genellikle bütün düz dokuma yaygılar için kullanılan bir terim olsa da aslında düz dokuma yaygılar kilim yanı sıra cicim, zili, sumak, bezayağı gibi dokuma türlerini de kapsamaktadır.

Kilim; atkı ve çözgü ipi olmak üzere iki iplik sistemine dayanan ve atkı ipinin çözgü iplerini tamamen kapattığı, tersi ve düzü aynı olan bir dokuma türüdür. Kilim desenleri farklı renklerde ki atkı iplerinin çözgüler arasında gidip gelmesiyle oluşur. Farklı desen iplerinin birbirleri ile karşılaşarak dönüş yaptıkları çözgüler arasında oluşan boşluklara 'ilic' denir. İlicli kilimlerde iliclerin çok uzaması istenmeyen bir durumdur. Bu nedenle ilic kapatmak için bazı yöntemeler kullanılmaktadır. İlic kapatma yöntemleri hem dokuma sırasında el oyalayan bir uğraş olmuştur hemde kullanım sırasında bu noktalarda bir zayıflık oluştuğundan istenmeyen bir durumdur. Fakat kilim dokumada bu sorun öncelikle desenlerde dikey hatlardan ziyade yatay ve çapraz hatlar kullanılmasıyla çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu yolla hem dokuma hemde kullanım kolaylığı sağlanmıştır. Kilim dokunurken sıra takibi yapılmaz dokuyucu desene göre dokuma sırasını kendisi oluşturur. Önce genişleyen daha sonra ise daralan hatların sırası takip edilerek dokuma yapılır.

Örnekler

Örnek 1

Fotoğraf No 1

Bir nolu fotoğrafta görülen, Yozgat Etnoğrafya müzesinde, 1196 envanter nolu, 122x280 cm ebatlarında ki kilim 21-06-1979 tarihinde müze koleksiyonuna kazandırılmıştır. Atkısı çözüğü yündür. Kompozisyonu; uzun saçaklar üzerine 8 adet merdiven motifinin bitiminde başlayan yarım altıgen biçimli madalyon üzerine 3 adet altıgen madalyonun yine yarım altıgen bir madalyon ile tamamlanmasından ibarettir. Altıgen biçiminde ki madalyon motifinin içleri kaydırılmış ekseninde sıra su halinde dizilen koçboynuzu ve kurtağzı motifleri ile dolgulanmıştır. Testere motifi ile sınırlanan madalyonlar kenarda sıçandışi motifi ile çevrelenmiştir. Sıçandışi ile testere motifi arasında üçgen boşluklar bulunur ve bu alanlar kurtağzı motifleri ile bezenmiştir. Kilimin sağ ve sol köşelerinde ait olduğu oymağı belirleyen im bulunmaktadır. Madalyonların içi mavi, kiremit rengi ve açık yeşil renklerinin ard arda sıralanmasıyla renklendirilmiştir. Bordür ve madalyonlar arasında ki üçgen boşluklar siyahtır ve üzerinde kullanılan serpme kurtağzı motifleri krem rengi ve kıızıdır.

Örnek 2

Fotoğraf No 2

İki nolu fotoğrafta görülen, Yozgat müzesinde 1782 envanter numaralı taban kilimi 350x110 cm ebatlarındadır. Müzeyeye 02-05-1984 tarihinde kazandırılmıştır. Atkısı çözgüsü yündür. İki şak halinde dokunmuş olan kilim kenarlarda içleri baklava motifi ve koçboynuzu motifleri ile bezeli bordürün sıçandışi motifi ile iç yüzeye bağlanmasıyla oluşmuştur. Yüzeyi oluşturan madalyonlar çift sıra halinde yedi altıgen madalyonun üst üste sıralanmasından oluşmuştur. Madalyonların birbirine bakan iç yüzeyde bir sıra baklava motifi ile bölünmüştür. Bir madalyonda 1 tam baklava 2 yarım baklava oluşturacak biçimde baklava motifleri üst üste sıralanmıştır, içleri çengel motifi ile bezenmiştir. Baklavaların içinde ikinci baklavalara desene girift bir görünüm kazandırmıştır.

Yüzeyi oluşturan sandık biçiminde ki madalyonların iç yüzeyi kurtağzı ve eli belinde motiflerinin birbirine dönük olarak yerleştirilmesiyle desene hareket vermiştir.

Yüzeyi açık yeşil ve kırmızının alternatif tonlarıyla renklendirilmiş olup üzerindeki motifler açık üzerinde koyu, koyu üzerinde açıktır. Altıgen madalyonların kenarı ve dış bordürün tarak motifi arasında kalan bölümün yüzeyi siyahtır ve üzerine büyüklü küçüklü yerleştirilen kurtağzı motiflerinde açık renkler kullanılmıştır.

Örnek 3

Fotoğraf No 3

Üç nolu fotoğrafta görülen, 1866 envanter numaralı kilimin ebatları 170x350 cm dir. 02-04-1985 tarihinde Yozgat merkezden müzeye kazandırılmıştır. Atkısı çözgüsü yün olan kilim iki şak halinde dokunmuştur.

Kompozisyonu; uzun yün saçaklar üzerine kurulu olan kısa kenarda ki motifler yarım altıgen madalyonlarla sınırlandırılmış olup içleri pıtırak motifi ile dolguludur. Taban kilim uzun kenarlarında ki kaplumbağa motiflerinin içinde oluşan baklava motiflerinin içi çam motifleri ile bezelidir. İki kaplumbağa motifi açık renk çizgilerle bölünmüştür ve koçboynuzu ile tamamlanmıştır. Bordür kenarda tarak motifiyle yüzeye bağlanmıştır. Kilimin yüzeyini kenarlarda altıgen birbirine bakan tarafta ise yarım baklavalarla başlayıp tam baklava ile devam eden kenarları çengel motifleri ile bezenmiş üstüste baklavalardan oluşan madalyonlu bir kompozisyon oluşturur. İç bezemelerinde kurtağzı ve elibelinde motiflerinin alternatif sıralanması aralarda çubuklar ile bölünmesinden dolayı farklı bir kompozisyon oluşturmuştur. Madalyonların içi lacivert ve kırmızı lacivert zeminde kırmızı motif, kırmızı üzerinde lacivert motif kullanılmıştır. Kenar bordürünün yüzeyi kremrengi olup üzerindeki motifler lacivert ve kırmızıdır.

Örnek 4

Fotoğraf No 4

Dört nolu fotoğrafta görülen, 1868 envanter numaralı kilim 170x350 cm ebatlarındadır. Yozgat merkezden 02-04-1985 tarihinde müzeye kazandırılmıştır. Atkısı ve çözgüsü yündür.

Kısa kenarda Yozgat yöresinin özelliği olan çam motiflerinin sıralanması ile başlayan kilim uzun kenarlarda zikzak çizgilerin kurtağzı ile birleşmesinden oluşan üçgenler içinde stilize yaprak motifleriyle dolgulanmıştır. Zemine çift taraflı tarak motifleriyle bağlanan kilim örneği iç tarafta yarım eli belinde motiflerinin yine tarak ile birleştirilmesinden oluşan bir şema oluşturmuştur. Kilimin zemini erken Osmanlı (I. Holbein) halılarında görülen şema ile oluşturulmuştur. Üstüste kare madalyonlardan meydana gelen kompozisyonun kenarları içi pıtırak motifleriyle bezeli olan bordürlerle sınırlanmıştır. Kare madalyonların iç kenarına bitişik bordürde çarkıfelek motifleri sıralanmıştır. Bu örnek kültürün sürekliliğinin bir göstergesidir. Kare madalyonların içi pıtırak ve kelebek motiflerinin alternatif sıralanmasıyla dolgulanmıştır. Pıtırak motiflerinin içinde kurtağzı motifleri bulunur. Kilimin renklendirilmesinde koyu ve açık renkler dengeli olarak kullanılmıştır. Kenar bordür zemininde kullanılan krem rengi iç yüzeyde de kullanılarak dengeyi sağlamıştır. Hakim olan renkler siyah, kırmızı, turuncu ve bejdir.

Değerlendirme ve Sonuç

Dokuma kültürü tarih öncesinden günümüze döneminin yaşam şeklini bir sonraki döneme yansıtarak gelişimini devam ettirmiş olup önceleri yaygı, örtünme ve depolama ihtiyacını karşılamak üzere kullanılmış gümümüzde ise kültürümüzü yansıtan sanat eserleri olarak kabul görmektedir. İncelenen örneklerin tamamında atkı ve çözgüler yündür. Yozgat kilimlerinde madalyon motifi kullanılan örnekleri incelediğimizde madalyonların sıra su halinde, ardışık ve bitişik şekilde, kaydırılmış eksende, sandık biçiminde, üst üste görürüz. Daha gelişmiş örneklerde ise sandık içinde sekizgen ve sekizgenler içinde dolgular olarak görülmektedir. Bu durum Türk dokuyucularının dağarcığının genişliğini göstermektedir. Kullanılan motifler geometriktir ve her birinin sembolik anlamları vardır.

İncelenen 4 kilim örneği büyük boy olup ortak şema altıgen biçiminde ki madalyon motifidir. Bir kilimde ise kare biçiminde ki madalyon kullanılmıştır. Kilimlerde madalyon şeması farklı sıralama biçiminde kullanılarak birbirinden çok farklı kompozisyonlar ortaya koymuştur. Bu durum Türk dokuyucusunun dağarcığında bulunan motif ve kompozisyon zenginliğinin göstergesidir. Kompozisyon şeması Türk dokuma sanatı tarihi incelendiğinde Erken Osmanlı Halılarının devamı olarak görülmektedir. Bu da kültürün devamlılığını gösterir. Kilimlerde kullanılan motifler baktığımız zaman tarak merdiven kurtağzı, eli belinde, sıçandışi, baklava, çengel, kelebek, çam, sığır sidiği, stilize yapraklar, çarkıfelektir. Bu motifler örneklerde farklı kompozisyonlar içinde farklı yerlerde kullanılarak birbirine hiç benzemeyen kompozisyonlara ortaya çıkmıştır. Tarak motifinin çok sık hatta örneklerin neredeyse tamamında görülmesinin en önemli nedeni teknik olarak kullanılmasındaki zorunluluktur. Bu zorunluluk kilimde zemin ve bordürlerde farklı renkler kullanılması ile oluşan iliklerin kapatılması için gereklidir. Bu nedenle sembolik anlamından daha ziyade teknik gereklilik motifin kullanımını bu denli yaygın hale getirmiştir. Anadolu Yozgat kilimlerinde görülen desen şeması Türk kültürünün sürekliliğinin göstergesidir.

Renklerde ise ağırlıklı olarak lacivert, güvez (bordo), siyah daha nadiren ise açık yeşil, krem rengi, turuncu, pembe ve sarı kullanılmıştır.

Kilimlerde ana temayı oluşturan altıgen madalyonlar bazı örneklerde altıgen olarak sıralanmış bazılarında ise farklı görünüm elde etmek için sanatçı altıgenlerin birbirine dönük kısımlarını baklava biçimine dönüştürerek üçüncü bir kompozisyon sırası oluşturmuştur. Aslında kullanılan altıgen motifidir. Sanatçının yaratıcılığı iki altıgen arasında üçüncü bir şema oluşturarak kompozisyonu zenginleştirmiştir.

İncelenen örneklerde yörenin özelliğini yansıtan çam motifinin kullanılması Yozgat'ın coğrafi zenginlikleri hakkında bilgi vermektedir. Çünkü sanatçıların ortak özelliği gördüğü hissettiği ve duyduklarını yaşattır. Çünkü sanatçı tabiatın ve sosyal çevresinden beslenir.

Dördüncü örnekte görülen çarkıfelek motifi çileli kadının simgesidir. Kilimlerde kurtağzı motifi de fazlaca görülmektedir bu da yabancı hayvanlardan korunma isteğini simgeler.

Bordürlerde kullanılan motifler birbirinin benzeri olmasına rağmen kompozisyon ve ifade farklıdır.

Birinci kilimde görülen köşelerde ki siyah zemin üzerine beyaz olarak dokunan im işareti kilimin ait olduğu boy hakkında somut bilgidir.

Kaynakça

AYTAÇ, Ahmet, (1982), **El Dokumacılığı**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

DEMİR, Tuna Sönmez, (1995), **El Dokumacılığı ve Çarpana Dokuma**, Türk Hava Kurumu Basımevi, Ankara

DENİZ, Bekir, (1990), **Yöre Özellikleriyle Yozgat Kilimleri**, Arkeoloji Sanat Tarihi Dergisi, İzmir

DENİZ, Bekir, (2000), **Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yayıları**, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Yayınları, Ankara

UĞURLU, S. S.,(1999,) **Kilimlerin Resim Sanatı ile Karşılaştırılması**, Ev Tekstili, Sayı: 21, Mayıs Ev Tekstilcileri Derneği Yayın Organı, İstanbul

Extended Abstract

Handicrafts such as weaving and knitting from Central Asia to the present have increased the quality of life by meeting the various needs of people. Over time, it took on regional characters. Techniques, motifs, and compositions have been enriched and provided continuity.

The material used in weaving is mostly wool because nomadic communities make a living from animal husbandry. Wool combed with a wool comb is turned into yarn by spinning with tools called spinning wheels and spindles. Later, these yarns were colored with various natural dyestuffs obtained by trial and error with the traditional culture of the local people and the opportunities offered by nature. Some examples can be listed as follows: flounder (grey) can be obtained from oak ash, brown can be obtained from a fresh walnut shell, black can be obtained from black stone, and yellow can be obtained from onion peel.

Weaving due to the richness of symbols in which weavers find expression, is one of the most important areas where the folk woman reflects her feelings and thoughts, wishes, and expectations. It tells the desire for marriage with the earring motif, the desire for marriage and children with the buckthorn, the desire to be protected against nature with the scorpion, and the desire to protect the family and peace with the evil eye motif.

The weaving culture has continued its development by reflecting the lifestyle of the period to the next period from prehistoric times and it was used to meet the needs of spreading, covering, and storage. Today it is accepted as works of art that reflect our culture. Wefts and warps are wool in all of the examined samples.

When we examine the examples of Yozgat rugs in which medallion motifs are used, we see the medallions in rows, consecutively and adjacently, on a shifted axis, in the form of a chest, on top of each other. In more advanced examples, it is seen as an octagon in the chest and as fillings in the octagons. This situation shows the breadth of the repertoire of Turkish weavers. The motifs used are geometric and each has symbolic meanings. The examples of Yozgat weavings, the first examples of which were found in the 18th century, are generally two-piece rugs. In 18th and 19th century rugs, the weaving is high quality, and the material is wool. Starting with the 20th century, cotton began to be used as a weaving material.

The 4 kilim samples examined are large in size and the common scheme is the medallion motif in the form of a hexagon. In one rug, a square medallion was used. The medallion scheme in kilims was used in different ordering, resulting in very different compositions from each other. This is an indication of the richness of motifs and compositions in the Turkish weaver's repertoire. When the history of Turkish weaving art is examined, the composition scheme is seen as the continuation of the early Ottoman carpets. This shows the continuity of the culture. When we look at the motifs used in the rugs, we see examples of comb, ladder dove, hand on waist, rat tooth, baklava, hook, butterfly, pine, cattle piss, stylized leaves, passionflower. These motifs have been used in different places in different compositions in the examples, resulting in compositions that are not at all similar to each other. The most important reason why the

comb motif is seen very often and even in almost all of the samples is the necessity of using it technically. This obligation is necessary to cover the buttonholes formed by using different colors on the floor and borders of the rug. For this reason, a technical necessity rather than its symbolic meaning has made the use of the motif so widespread. The pattern scheme seen in Anatolian Yozgat kilims is an indicator of the continuity of Turkish culture.

Colors are mainly dark blue, burgundy, black, and more rarely light green, cream, orange, pink and yellow.

The hexagonal medallions, which form the main theme of the kilims, are arranged as hexagons in some samples. To obtain a different appearance in some others, the artist has formed a third composition row by transforming the facing parts of the hexagons into lozenges. It is actually the hexagon motif used. The creativity of the artist enriched the composition by creating a third scheme between the two hexagons.

In the samples examined, we see the use of the pine motif, which reflects the characteristics of the region. This gives information about the geographical richness of Yozgat. This is because artists realize what they see, feel and hear and they are fed by nature and their social environment.

The passionflower motif seen in the fourth example is the symbol of the suffering woman. The dovetail motif is also widely seen on the rugs, which symbolizes the desire to be protected from wild animals.

Although the motifs used in the borders are similar to each other, the composition and expression are different.

The signed mark woven in white on the black background in the corners seen on the first rug is concrete information about the size of the rug, of the rug.